Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франковани̂.

Реклямаціи неопечатани̂ вôльни̂ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ: въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи

на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:

на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 130. Середа 12 (24) Червня 1891. Рôкъ I.

Бесѣда посла Романчука.

Обємъ нашои часописы за малый, щобы можна подати бесѣду пос. Романчука въ повнôмъ еи змѣстѣ, тожь мусимо обмежити ся на поданю лишь важнѣйшихъ частей зъ неи. Пос. Романчукъ сказавъ насамперéдъ, що по заявленяхъ правительства именно въ галицкôмъ соймѣ сподѣває ся увзгляднення потребъ народу руского, котрый мимо гôркихъ досвѣдôвъ займе супротивъ правительства выжидаюче становище. Система правительства, почиваюча на недостачѣ системы, тревала за довго; правительство держалось супротивъ спорячихъ народôвъ або пасивно, або для выгоды ставало по сторонѣ сильнѣйшого. Наразъ вôдступило оно по части вôдъ тои методы. пробовало перевести угоду ческо-нѣмецку. Була то не такъ змѣна системы, якъ радше проба, предпринята на найтруднѣйшôй точцѣ и въ спосôбъ не конче щасливый. Длятого то можна ту пробу уважати смѣло за неудачну. (*Брава* зô стороны Молодочехôвъ). Теперь бере ся правительство иншого пляну. Оно не хоче дозволити сторонництвамъ, щобы вели борбу зъ собою, анѣ не хоче ихъ мирити, але хоче заняти ихъ чимсь иншимъ, щобы вôдвести ихъ вôдъ борбы. Єсть то поступоване, якого уживаєсь супротивъ дѣтей. Але то не має бути остаточною цѣлею політики правительства, лишь хвилевымъ средствомъ до цѣли, котрою позôстане помиренє народôвъ. Все, що єсть, має на якійсь часъ позôстати такъ, якъ єсть. Зъ того вдоволени̂ сыти̂, але не голодни̂, котри̂ ажь вôдъ будучности можуть сподѣвати ся своихъ правъ.

Межи народами, котрыхъ потребы суть певно найпильнѣйши̂ и найсправедливши̂, стоять въ першôмъ рядѣ Русины. Въ цѣлôй Австріи нема народу, котрый знаходивъ бы ся въ такъ прикрôмъ положеню. Винувате тому по части незнанє рускои справы. Русинôвъ уважають все ще часомъ за Поляковъ, а далеко частѣйше за Россіянъ. А однакъ Русины становлять окремый нарôдъ зовсѣмъ вôдрубный вôдъ Поляковъ и Россіянъ, якъ на прим. Поляки, Чехи и т. д. Нарôдъ той числить 20 міліонôвъ душь, зъ тыхъ жиє пôдъ Россією 17 міліонôвъ, 3 міл. въ Галичинѣ и на Буковинѣ а $^1/_2$ міліона на Угорщинѣ. Русины суть однымъ зъ найдавнѣйшихъ въ Европѣ народôвъ цивілізаційныхъ. Они осѣли при дорозѣ, котрою пішли вандрôвки народôвъ и дôстали ся пôдъ власть Монголôвъ. Ослабши розпали ся, по части забрали ихъ Поляки, по части сполучились они зъ Литвою въ одну державу, котру уцивілізували. По сполученю Литвы зъ Польщею допомогли Польщи до осягненя становища державного и творили въ борбѣ зъ Татарами окреме рицарство, зване запорозкими козаками, котри̂ опôсля въ наслѣдокъ гнету польскои шляхты и релиґійнои нетерпимости Єзуитôвъ пôдняли борбу противъ самыхъ Поляковъ и въ другôй половинѣ 17 столѣтя прилучила ся велика часть руского краю до Россіи. Якъ давнѣйше Польща, такъ теперь стала Россія черезъ Русинôвъ сильною и завдячує по найбôльшôй части Русинамъ свою нову цивілізацію. Але вôдъ тои поры упала просвѣта у самыхъ Русинôвъ. Въ Россіи кажуть, що народу руского немә, исторію руску втягнено до россійскои, указомъ зъ 1876 року — певно одинокимъ на цѣлôй земли — заказано майже зовсѣмъ выдавати книжки въ рускôмъ языцѣ. (Голосы: *Слухайте!*)

Такъ отже конституційна Австрія, єсть одинокимъ мѣсцемъ для народности рускои. По подѣлѣ Польщѣ зробили австрійски̂ монархи не одно добродѣйство Русинамъ зъ почутя справедливости, пôзнѣйше такожь длятого, щобы мати оружіє противъ Поляковъ. Вôдъ коли однакожь змѣнила ся австрійска політика супротивъ Русинôвъ, розпочалось систематичне упослѣджуванє Русинôвъ, шиканованє на всякій спосôбъ и гнетенє. Спускаємо заслону на минувшôсть, кобы лишь въ будучности обходжено ся зъ нами справедливо и прихильно.

Що до нашихъ цѣлей и змагань, заявляю: Передовсѣмъ хочемо жити дальше яко окрема одиниця народна и такъ розвивати ся; длятого найважнѣйши̂ наши̂ интересы вяжуть насъ зъ Австрією. Мы повинни̂ боронити нашои гр. кат. вѣры, думати о пôддвигненю нашихъ селянъ и мѣщанъ, повинни̂ боронити конституціи. Не стаємо нѣкому въ дорозѣ, анѣ Нѣмцямъ, зъ котрыхъ высшои культуры будемо охотно користати, анѣ нашимъ краянамъ Полякамъ, зъ котрыми яко рôвни̂, хочемо жити въ мирѣ для добра краю и спôльнои державы. Кличемо отже до керманичѣвъ сеи державы: не дайте змарнѣти нашому народови, допустѣть его до спôльныхъ правъ и свобôдъ конституційныхъ! Бесѣдникъ закôнчивъ свою рѣчь завôзванємъ до всѣхъ сторонництвъ, щобы поступали умѣренно, щобы зôближали ся до себе и заключали компромісы; буде то найкрасша вôдповѣдь на престольну бесѣду. (Оплески зô стороны лавы рускихъ послôвъ).

Вѣтеръ и буря.

Страшни̂ бурѣ, яки̂ въ послѣднихъ часахъ лютились въ нашôмъ краю, насунули певно не одному чоловѣкови пытанє, зъ вôдки то бере ся у воздусѣ якась така сила, котрôй хочь бы и яке сильне дѣло людскои руки не може оперти ся, зъ вôдки бере ся та страшна сила вѣтру, котра найсильнѣйши̂ дубы вырыває зъ корѣнємъ та за однымъ подувомъ змѣтає мурованы̂ будынки якъ дрôбну пилинку? А однакожь бурѣ, яки̂ лютили ся коли не будь у насъ не належать ще до найстрашнѣйшихъ. Отъ порôвнаймо зъ нашими бурями хочь бы ту, яка дня 4 вересня 1888 р. лютилась на островѣ Куба. Якъ разъ пôдъ ту пору плывъ моремъ корабель зъ Гаіті до Ню-Йорку и люде зъ него видѣли добре, зъ вôдки буря надôйшла и куды переходила. Дня 2 вересня засягнула она мѣсто Санъ Домінґо на тôмъ островѣ и розвалила тамъ множество домôвъ та поубивала богато людей; на пригôрку Франсе розвалила лѣхтарню морску, котра упала въ môре, а зъ нею и люде, що въ нѣй були. Дня 3 и 4 вересня сунулась буря здовжь побережа острова, розвалила мѣсто Саґва ля Ґранде а въ ночи зъ дня 4 на 5 вересня перейшла до мѣста Гаванны и тутъ наробила страшного нещастя. Арсеналъ, театръ, и богато публичныхъ та прыватныхъ домôвъ розвалила буря за однымъ подувомъ и вырвала тысячѣ деревъ зъ корѣнємъ. Выхоръ розôрвавъ портъ и заваливъ всѣ будынки коло него, затопивъ множество суденъ, що були наладовани̂ цукромъ и тютюномъ та розбивъ и затопивъ кôлька великихъ кораблѣвъ. Буря вхопила воду зъ моря и гнала нею такъ сильно до мѣста, що залила цѣлу пôвнôчну часть Гаванны; вода змыла вôдъ разу насыпъ, по котрôмъ ишла зелѣзниця, забрала цѣли̂ поѣзды и множество поодинокихъ ваґонôвъ; словомъ буря зруйнувала цѣле мѣсто и пôвнôчне побереже острова, розвалила чотири тысячѣ домôвъ и убила вôсѣмъ сотъ людей.

Зъ вôдки отже така сила у воздусѣ, зъ вôдки бере ся той страшный выхоръ? Не всего ще люде дослѣдили, тожь и не можна зовсѣмъ ясно и коротко на то пытанє вôдповѣсти, але все таки не одно стало намъ вже ясне и зрозумѣле, та пояснює намъ бодай, зъ вôдки беруть ся вѣтры и бурѣ, та куды они и коли звычайно переходять.

Щобы все добре зрозумѣти, треба насамперéдъ знати, зъ вôдки бере ся вѣтеръ. Звычайно кажуть такъ: вѣтеръ повстає зъ того, що воздухъ порушуєсь. Але для чого порушуєсь воздухъ? Причиною того, що воздухъ порушуєсь, єсть теплота. Подумаймо собѣ землю круглу якъ яблоко и скажѣмъ. що лупинка на яблоцѣ то єсть та найнизша верства воздуха. що припирає до самои землѣ; верхъ тои верствы иде друга, вôдтакъ третя, четверта и т. д. ажь далеко въ гору може на якихъ 15 миль. Одна верства пре на другу и стискає еи; длятого то та верства воздуха, що найблизше землѣ, єсть найгустѣйша, а чимъ разъ высше въ гору, то воздухъ стає рѣдшій. Щобы вымѣрити ту силу, зъ якою воздухъ пре на свои верствы, на землю и на все, що на земли знаходить ся, выдумали люде барометеръ, т. є. склянну рурку, загнену до горы и широку та отверту а въ горѣ на другôмъ кôнци замкнену. Рурка та єсть на локоть (800 міліметрôвъ довга). Зъ неи вытягне ся штучнымъ способомъ весь воздухъ а напустить ся живого срѣбла. Живе срѣбло пôйде въ нѣй тогды звычайно на 760 мілім. высоко. Буває отже не разъ такъ, що воздухъ пре на то живе срѣбло въ долѣшнôй части рурки и жене его въ рурцѣ въ гору, а мы кажемо тогды барометръ иде въ гору, бо напôръ воздуха єсть великій; иншимъ разомъ напôръ воздуха стає меншій и живе срѣбло спадає.

Подумайможь собѣ теперь такъ, що на земли єсть всюды однакова теплота, що воздухъ у всѣхъ верствахъ єсть спокойный и кожда верства пре однаково на другу. Тогды отже на цѣлôй земли бувъ бы спокôй, не було бы нѣгде вѣтру. Колижь де на одномъ мѣсци земля розôгрѣє ся, то вôдъ неи розôгрѣє ся и воздухъ, та пôднимає ся на тôмъ мѣсци въ гору, якъ н. пр. мѣхуръ на попаренôй руцѣ. Найсильнѣйше пôднимаєсь найнизша верства воздуха и пре на горѣшни̂. Земля розгрѣваєсь найбôльше на серединѣ, т. є. на рôвнику и длятого тамъ въ горѣшныхъ верствахъ воз-

Бесѣда пос. Мадейского.

По томъ, що стало ся въ колѣ польскомъ, а що впрочомъ и скоро залагоджено, выжидала цѣла палата пословъ зъ великою цѣкавостію бесѣды пос. Мадейского, котрый мавъ выголосити проґраму кола. Бесѣду сего посла подаемо тутъ задля еи важности, хочь такожь въ якъ найголовнѣйшихъ еи точкахъ зъ причины недостачѣ мѣсця. Бесѣдникъ говоривъ:

„По довгихъ лѣтахъ недостатковъ на поли економичномъ и культурномъ та національномъ принесла конституція Полякамъ въ Галичинѣ свободу політичну. Вôтцѣвска печаливость нашого Монарха выкликала у Поляковъ чувства найглубшои вдячности. Зъ сойму краевого выслании до Рады державнои Поляки зложили свое політичне вѣроисповѣдане яко вѣрнѝ сыны католицкои церкви, яко представителѣ польскои народности и исповѣдники засады автономіи краѣвъ. Конституція вправдѣ не вôдповѣла зовсѣмъ поглядамъ Поляковъ, мимо того стоять они льояльно на еи ґрунтѣ и беруть участи въ нарадахъ парляменту, хочь стрѣчали неразъ перешкоды на поли адміністраціи и въ браку недовѣрія въ вѣрность и австрійскій патріотизмъ Поляковъ.

„Надойшли балканьскѝ подѣѣ и показало ся, що Поляки суть політичнымъ елементомъ, на котрый можна спустити ся. Тогды наступивъ зворотъ въ внутрѣшнôй політицѣ австрійскôй и довѣвъ до австро-нѣмецкого союза; настала ера звана звычайно ерою ґр. Таффого. Поляки причинили ся до введеня сеи системы, котрои наслѣдкомъ було то, що переломлено гадку будьто бы въ Австріи була лишь одна партія поликана до управы а настала гадка коаліціи, зложенои зъ всѣлякихъ народностей и партій. Въ переведеню тои системы накладали Поляки на себе неразъ великѝ жертвы и выробили собѣ змыслъ політичный такъ, що нинѣ зъ повнымъ пересвѣдченемъ можуть назвати ся партією державною — не партією правительственною, котра була бы готова кожде правительство пôдпирати. (*Брава!* зъ польскои лавы). Бесѣдникъ дякувавъ вôдтакъ пос. Вурмбрандови за его прихильну бесѣду и признане историчныхъ причинъ польскои політики а вôдтакъ говоривъ дальше:

Давнѣишои больщости вже нема. Нема Старочеховъ, котрѝ становили поважну часть нашихъ союзниковъ; прийшли за то новѝ послы. Якимъ они будуть чинникомъ, годѣ нинѣ судити. Старочехамъ зложивъ бесѣдникъ льояльне и вдячне свѣдоцтво, що они ажь до конця позôстали вѣрными своимъ засадамъ и дружбѣ для Поляковъ, а вôдтакъ заявивъ, що Поляки уважають теперѣшну проґраму правительства за можливу до переведеня. Хто мае еи представляти, Поляки не обовязанѝ на то вôдповѣдати; не ихъ задачею есть старати ся о больщость парляментарну, думае однакожь, що при розправѣ выяснить ся ситуація. Поляки позôстають на разѣ на выжидаючомъ становищи и оголошують політику свобôдпои руки, независимости и самостôйности, якъ супротивъ лѣвицѣ, такъ и супротивъ правицѣ, а тѝ панове, котрѝ позôставали доси въ формальномъ союзѣ зъ Поляками, нехай приймуть то безъ недовѣрія до вѣдомости. Пос. Ґреґръ припускавъ союзъ Поляковъ зъ Нѣмцями. Не потребую завѣряти палату — казавъ бесѣдникъ, — що мы зъ нѣмецко-ліберальною партією не заключили доси нѣякого союза.

Дальше вôдповѣдавъ бесѣдникъ кн. Шварценберґови на его бесѣду, котра — якъ сказавъ пос. Мадейскій — образила Поляковъ и заявивъ, що проводиръ Поляковъ, пос. Яворскій, говорячи о засадахъ давнои правицѣ заявивъ, що жадане введеня школъ вѣроисповѣдныхъ за помочію закона державного вôдкинули Поляки, бо не годило ся то зъ засадами больщости, т. е., зъ засадою автономіи краѣвъ. Не може тутъ бути бесѣды о особистомъ поглядѣ пос. Яворского, бо коли говорить проводиръ Поляковъ, то говорить его устами цѣле коло польске. Що до школы, то маемо теперь — такъ казавъ Мадейскій — законъ державный, котрый перейшовъ мимо нашои волѣ, але мы знайшли способы, щобы въ дорозѣ екзекутивнôй и законодавчôй забезпечити религійно моральне выховане молодѣжи нашого краю. Мы завсѣгды говорили давнôй больщости, що для забезпеченя религійности въ просвѣтѣ не хочемо змѣны закона, а колибъ мало прийти до такои змѣны, то мы згодились бы на него хиба на засадѣ автономіи. Заявляю отже, що вступнѝ переговоры въ комісіи екзекутивнôй надъ справою вѣроисповѣднои школы не були нѣколи ратифікованѝ польскимъ коломъ.

На конець заявивъ ще бесѣдникъ, що той уступъ бесѣды кн. Шварценберґа, въ котромъ говорить ся о галицкôй адресѣ вразивъ такожь немило Поляковъ. Уложену пос. Бѣлиньскимъ адресу ухвалила значна больщость комісіи, котрои Поляки суть лишь малою частею.

Рада державна.

(26-те засѣдане палаты пословъ зъ дня 20 червня). На суботнѣшномъ засѣданю Палаты пословъ промавлявъ зъ порядку дневного пос. Вурмбрандтъ, членъ ліберальнои лѣвицѣ. Теперѣшне положене назвавъ вôнъ пôдъ кождымъ взглядомъ замѣтнымъ. Міністерство розвязало палату зъ причины трудности удержаня вôдповѣднои звязи больщости, теперь мае оно палату безъ опозиціи, хочь появляють ся деякѝ закиды противъ державно-правнои стороны ческои угоды. Бесѣдникъ высказувавъ правительству признане за пôдняте переведене ческои угоды, бо борба яка веде ся мѣжь Чехами а Нѣмцями шкодить дуже державѣ, больше якъ програна кампанія або угода зъ Угорщиною. Вôдтакъ полемізувавъ бесѣдникъ зъ Ґреґромъ и доказувавъ, що Чехи стремлять до верховнои власти въ Чехахъ и на Моравіи а черезъ заведене ческого языка яко урядового хотять выключити Нѣмцѣвъ вôдъ всякого вплыву. Фантастичныхъ мрѣй деякихъ племенъ славяньскихъ не можна терпѣти, особливо коли они сягають поза границѣ державы. Тутъ вказавъ бесѣдникъ на маніфестаціи въ честь Французовъ въ Празѣ та на маніфестаціи россійскѝ. Опôсля выступавъ бесѣдникъ противъ кн. Шварценберґа и казавъ, що шляхта мае въ Австріи таке становище, що повинна охороняти теперѣшну форму правительства; въ Австріи неможливый анѣ абсолютизмъ, анѣ республика а лишь монархія конституційна. Поляки суть одинокою партією, котра понимае ситуацію и ясно заявили, що пôдпирають правительство и идуть зъ кождою партією, котра стремить до розвинenои для цѣлои державы проґрамы и увзгляднюе потребы Галичины. Бесѣдникъ сказавъ на конець, що не видить въ томъ нѣчого злого, коли Поляки и Нѣмцѣ будуть працювати спôльно для скрѣпленя конституціи въ Австріи. — Пос. Крамаржъ говоривъ о ческомъ правѣ державномъ. Ґр. Пальфі заявивъ, що Молодочехи репрезентують вправдѣ ческій народъ, але не всѣхъ его поглядôвъ політичныхъ. Закиды, робленѝ ческôй шляхтѣ не суть справедливѝ. Староческа идея мимо выборôвъ не пропала, а бесѣдникъ мае надѣю, що Чехи будуть могли працювати спôльно зъ Поляками. Опôсля промавлявъ пос. Веберъ, о школѣ вѣроисповѣднôй, а наконецъ говоривъ пос. Мадейскій. Потомъ перервано дебату.

Пос. Ґавкъ и товаришѣ поставили внесене, взываюче правительство, щобы оно якъ найскорше предложило палатѣ законъ забороняючій осѣдати въ Австріи жидамъ заграничнымъ, а особливо жидамъ зъ Россіи.

(27-ме засѣдане палаты пословъ зъ дня 22. червня). На вчерешномъ засѣданю палаты промавлявъ насамперѣдъ ґенеральный бесѣд-

духа есть напôръ далеко больщій якъ близше бѣгуновъ въ тôй самôй высотѣ.

Въ наслѣдокъ того верхнѝ верствы воздуха надъ рôвникомъ починають порушати ся, сплывають до бѣгуновъ або на пôвнôчь або на полудне; на рôвнику стае тогды напôръ воздуха слабшій и барометеръ тамъ спадае, а близше бѣгуна н. пр. на пôвночи прибувае больше воздуха и напôръ тутъ стае сильнѣйшій а барометеръ иде въ гору. Такимъ способомъ повстають два роды вѣтрôвъ: оденъ иде горою вôдъ рôвника н. пр. до насъ зъ полудня, а другій иде доломъ вôдъ бѣгуна н. пр. зъ пôвночи до рôвника на полудне. Горѣшный вѣтеръ можна дуже добре пôзнати по хмарахъ: при земли есть часами зовсѣмъ спокôйно, а горою жене вѣтеръ хмарами дуже сильно. Въ одномъ мѣсци на рôвнику нема майже нѣколи вѣтрôвъ, есть то такъ звана „полоса тишины“ а найлѣпше еи видко понадъ Атлянтійскимъ океаномъ, почавши вôдъ устя рѣки Амазонки въ Америцѣ ажь до пригорка Пальмасъ въ Африцѣ. На пôвнôчь вôдъ сеи полосы плыве воздухъ, значить ся, дуе вѣтеръ до насъ черезъ цѣлый рôкъ. Такій вѣтеръ однакожь не дуе просто зъ полудня на пôвнôчь а скручуесь вôдъ того, що земля обертаесь, завсѣгды трохи на захôдъ такъ якъ бы дувъ зô всходу и называесь пôвнôчно-всхôднымъ пасатомъ. Вѣтеръ той иде далеко на пôвнôчь, але часть его опадае вже въ половинѣ дороги, долѣшный вѣтеръ пôдхоплюе его и веде назадъ до рôвника. Кромъ того треба и то мати на увазѣ, що то звычайне круженe воздуха змѣняесся пôсля сторонъ и пôсля кождои поры року; и длятого розпôзнаемо чотири головнѝ полосы вѣтрôвъ: 1) полоса тишины на рôвнику; 2) полоса цѣлорôчного пасату: 3) полоса де лишь лѣтомъ вѣе пасатъ и 4) полоса змѣнныхъ вѣтрôвъ.

Дуже правильно проявляють ся вѣтры морскѝ або такъ званѝ бризы въ сторонахъ близько моря. Коли передъ полуднемъ огрѣе ся побереже больше якъ сусѣдне море, то изъ студенѣйшого мѣсця, изъ моря плыве густѣйшій воздухъ на побереже тамъ, де воздухъ найбольше огрѣвъ ся и пôдôймивъ въ гору. Той вѣтеръ починае вѣяти около полудня, стае пополудни найсильнѣйшій а вечеромъ притихае зовсѣмъ.

Всѣ роды вѣтрôвъ можна роздѣлити на три клясы; 1) вѣтры постôйнѝ, до котрыхъ нялежать пасаты и антіпасаты (долѣшнѝ струѣ); 2) вѣтры періодичнѝ, котрѝ появляють ся вôдъ часу до часу н. пр. монсуны въ Хинахъ, Индіяхъ и Африцѣ и 3) вѣтры змѣннѝ, котрѝ вѣють на атлянтійскôмъ и тихôмъ океанѣ. На конець есть ще богато мѣсцевыхъ вѣтрôвъ, котрѝ вѣють лишь въ декотрыхъ сторонахъ и мають свои окремѝ назвы. Такъ вѣе зъ африканьского побережа до Италіи горячій вѣтеръ широкко а коли вôнъ притихае то заразъ повѣвае за нимъ противный, студеный вѣтеръ, трамонтана зъ пôвночи, котрый въ Дальмаціи и Тріестѣ называесь бора. Бора походить зъ Карсту и выжины въ Каринтіи а чимъ больше приходить до моря тымъ стае сильнѣйшою. Въ Тріестѣ бувае она такъ сильною, що тамъ вздовжь домôвъ при улицяхъ привязують шнуры, щобы люде мали за що ихъ держати ся. Такій самый вѣтеръ якъ бора, вѣе въ Провансіи въ Франціи вѣтеръ званый містраль. Оба тѝ вѣтры суть властиво лишь продовженемъ захôдного вѣтру, але прибирають вже мѣсцевый характеръ. Горячій вѣтеръ въ Египтѣ, що повѣвае зъ пустынѣ и вѣе черезъ 50 днѣвъ называесь хамсінъ. Якъ въ Италіи широкко, такъ вѣе въ Испаніи горячій вѣтеръ званый солано, котрый приходить туды зъ африканьскои пустынѣ и несе зъ собою богато пылу. Страшный студеный вѣтеръ вѣе зимою надъ долѣшною частею рѣки Енисей въ Сибіри. Вѣтеръ той носить сухимъ дрôбнымъ снѣгомъ такъ густо, що люде вôдъ него дусять ся; той вѣтеръ называють тамъ пурґа; студеный вѣтеръ зъ пôвночи, котрый вѣе звычайно зимою въ Россіи называесь вюга. Вѣтры якъ африканьскій самумъ и хиньскій тайтунъ належать вже до бурь и пôзнѣйше про нихъ розкажемо.

Въ якôйже звязи стоять теперь вѣтры зъ напоромъ воздуха и въ котру сторону они вѣють. Загальне правило есть таке: Вѣтеръ вѣе зъ тои стороны, зъ котрои есть больщій напôръ воздуха; доокола найбôльшого напору (максімумъ барометричне) вѣе вѣтеръ зъ середины на боки; доокола найменшого напору (мінімумъ барометричне) вѣе вѣтеръ зô всѣхъ боковъ до середины. Коли вѣтеръ вѣе, а хо-

никъ противъ буджету, пос. Герольдъ. Бесѣдникъ доказувавъ, що молодоческа партія пôддержує державу такъ само, якъ и кожда инша. Чехи бажають сполученя всѣхъ народôвъ славяньскихъ, а то булобы тогды великою силою для державы. Панславізмъ єсть на єго поглядъ неможливый, бо у славяньскихъ племенъ розвинулась сильна окремѣшнôсть національна.

Бесѣдникъ заявивъ радôсть зъ того, що Поляки оголосили политику свобôдной руки, такъ само якъ и Молодочехи, бо та политика приносить державѣ найбôльше користи. Притôмъ вказавъ бесѣдникъ на сердечне приняте якого Поляки дôзнали въ Празѣ. Всему злому вынувата лишь идея нѣмецкой геґемоніи и фаворизованя нѣмецкого языка урядового.

Опôсля заявивъ Герольдъ, що Чехи не суть зовсѣмъ противниками угоды зъ Нѣмцями, але хотятъ такои, щобы она розтягала ся на весь чеській народъ у всѣхъ краяхъ чеськихъ и вôдповѣдала засадѣ рôвноуправненя. Въ роботѣ около здѣйстненя економічного проґрамы возьмуть Молодочехи радо участь и бесѣдникъ мае надѣю, що репрезентацію чеського народу не буде нѣхто уважати за ворога, котрого треба побороювати. Австрія не треба шукати въ таборѣ партій але въ таборѣ народôвъ. Прийде часъ — сказавъ наконецъ Герольдъ — коли всѣ народы монархіи, маючи рôвне значѣнє и рôвне право станутъ разомъ около цѣсарского престола до гармонійнои працѣ.

Пленеръ доказувавъ, що ситуація фінансова єсть добра, а въ ситуаціи политичнôй видко вже змѣну до лѣпшого. Змѣна та проявилась зъ вôдповѣдею на интерпеляцію въ 1889 р. въ справѣ чеськôй. Дальшою ознакою тои змѣны єсть уступлене Дунаєвского. Коли ситуація позôстала безъ змѣны, то партія бесѣдника задержить своє дотеперѣшне становище. Нѣмецко-ліберальна партія готова порозумѣти ся зъ другими партіями. Зъ Поляками годить ся єго партія въ многихъ точкахъ, бо польскі послы не спускають зъ ока такожь и интересôвъ державы. Бесѣдникъ полемізувавъ вôдтакъ зъ Молодечехами, доказуючи, що Нѣмцѣ не противні жадному народови, але домагають ся нѣмецкого языка урядового зô взгляду на державу. Наконецъ критикувавъ бесѣдникъ дуже остро тенденцію и цѣль христіяньско-социяльнои фракціи.

Промавляли ще: пос. Бльохъ и ґенеральный референтъ пос. Бѣлиньскій а вôдтакъ ухвалено величезною бôльшостію приступити до специяльнои дебаты.

чемо знати, въ котрôй сторонѣ єсть найбôльшій напôръ воздуха, то мусимо поставитись задомъ до вѣтру, а тогды маємо по правой руцѣ и трохи зъ заду найбôльшій, по лѣвой и трохи зъ переду найменшій напôръ.

Великій напôръ воздуха стає тогды, коли: 1) воздухъ єсть дуже студеный, бо долѣшні верствы воздуха стягають ся тогды и стають тяжші и горѣшні спадають на долину; 2) коли воздухъ єсть сухій, бо вôнъ тогды єсть густѣйшій якъ коли єсть вохкій; 3) коли горѣшній струѣ пруть на долѣшні. Навôдворотъ, напôръ воздуха єсть малый: 1) коли долѣшні верствы розогрѣють ся, идуть въ гору а горѣшні тогды вôдплывають; 2) коли воздухъ єсть вохкій.

Ото суть найважнѣйші причины, задля котрыхъ вѣтры повстають и правила, котрымъ вѣтры пôдпадають. Додати ще потреба, що вѣтры крутять ся якъ труба (спірально) доокола того мѣсця, де єсть найменшій або найбôльшій напôръ воздуха. Теперь перейдѣмъ до бурь и ціклонôвъ.

(Конець буде).

Переглядъ політичный.

Є. Вел. Цѣсарь прибувъ дня 21 с. м. до Пятицерковь витаный сердечными окликами. На промову старшого жупана Кардоша подякувавъ Цѣсарь за сердечне приняте заявляючи, що хочь коротенько, але зъ радôстнымъ серцемъ тамъ забавить. На повитанѣ Є. Вел. Цѣсаря наспѣло до мѣста богато людей, зъ рôзныхъ сторôнъ. Опôсля вôдбула ся передъ резиденцією Є. Величества серенада и товариство спѣвоче вôдспѣвало кôлька утворôвъ, пôдчасъ котрыхъ Є. Величество выйшовъ на бальконъ. Вечеромъ було мѣсто илюміноване и Цѣсарь переѣзджавъ ся улицями мѣста. Зъ Пятицерковь выѣхавъ Є. Вел. Цѣсарь вчера до Реки, де прибула анґлійска ескадра, зложена зъ 8 кораблѣвъ воєнныхъ. Дня 24 с. м. вôдплыне Є. Вел. до Лиссы, а зъ вôдси поѣде дня 25 рано на великі маневры морскі. Дня 26 вôдбудуть ся вправы кораблѣвъ торпедовыхъ, а 27 рано вôдплыне Є. Вел. до Сплиту, вôдки опôсля поверне до Полѣ.

Кн. Фердинандъ Болгарскій выѣхавъ тыми днями зъ Вѣдня до Карльсбаду на куплѣ зложивши передъ выѣздомъ вѣнець на гробѣ бл. п. архікн. Рудольфа.

Въ Лятоніи, комітату Чанадъ, зôбрались дня 21 с. м. робôтники рôльні передъ ратушемъ, де одинъ соціяліста вôдчитавъ пôдбурюючe письмо, защо власти єго приарештували, однакъ нажаданє галасуючои товпы мусѣли єго увôльнити. Товпа грозила, що возьме штурмомъ ратушь. Жандармы ужили оружія стрѣльного. Трохъ убито, одного ранено смертельно, 7 легко. Вечеромъ прибуло войско зъ Сеґедину и привернуло спокôй.

Въ суботу при замкненю прускохо сойму въ своѣй промовѣ зазначивъ цѣсарь Вільгельмъ зъ вагою запевнене спокою пôдъ взглядомъ церковно-політичнымъ, а перейшовши на політику заграничну сказавъ, що не видить потребы обавляти ся загроженя мира, о котрого удержанє цѣсарь старає ся; *Fremdenblatt* каже, що сі слова треба уважати за запоруку загального мира, та що се заявлене цѣсаря повитають всѣ краѣ, що бажають мира.

Бувшій президентъ грецкого кабінету, Трікупісъ, приѣхавъ оногды до Софіи и намѣре забавити тамъ зъ пять днѣвъ, щобы познакомитись зъ тамошними мужами державными и порозумѣтись въ справахъ обходячихъ Грецію и Болгарію. Справы балканьского союза, якъ говорять, не порушить, бо заходять трудности, однакъ буде мабуть слѣдити, чи не удасть ся порозумѣтись въ тôй квестіи познѣйше. Зъ Софіи выѣде Трікупісъ на куплѣ до Нѣмеччины.

Новинки.

— **Именованя.** Є. Велич. Цѣсарь зволивъ заименувати надзвычайного професора церковного права на выдѣлѣ теольоґічнôмъ въ Краковѣ, дра Тад. Громницкого звычайнымъ професоромъ того предмету на універзитетѣ въ Краковѣ, а надзвычайного професора дра Щасного Гризецкого звычайнымъ професоромъ австрійского права карного и поступованя въ справахъ карныхъ при універзитетѣ львôвскôмъ.

— **Вôдзначеня.** Є. Вел. Цѣсарь зволивъ ласкаво надати сов. краєв. высш. суду у Львовѣ, Романови Левицкому ордеръ зелѣзнои короны III кл. при нагодѣ перенесеня єго на власне прошенє въ сталый станъ супочинку, а сов. высш. краєв. суду въ Краковѣ, I. Лицѣ и заступникамъ прокураторôвъ д-рови Генр. Огневскому и Іос. Сулковскому въ Вадовицяхъ за ихъ вельми пильну и пожиточну дѣяльнôсть службову заявивъ Є. Величество Цѣсарь выразити найвысше признанє.

— **Преосв. епископъ дръ Ю. Пелешъ,** новоименованый еп. перемыскій, бувъ оногды на авдієнціи у Є. Вел. Цѣсаря, де зложивъ приписану присягу въ присутности п. міністра дра Ґавча и ґр. Травтмансдорфа.

— **Справы особисти.** Членъ Выдѣлу краєвого дръ Савчакъ выѣхавъ въ справахъ урядовыхъ до Кракова.

— **Погорѣлцямъ села Лешнева** коло Бродôвъ, удѣливъ Є. Вел. Цѣсарь 150 зр. запомоги.

— **Львôвскій „Боянъ“.** На четверговыхъ вправахъ роздѣливъ голова тов. „Бояна“ помежи дѣйстныхъ членôвъ вôдзнаки, с є.: обведеный лавровою галузкою теорбанъ зъ синьою лентою, надписаною „Львôвскій Боянъ“. Вôдзнаки масивні, позолочені и емаліовані въ трохъ барвахъ: теорбанъ краскою дерева, лента синьою, галузка зеленою Жѣнки носять ихъ замѣсть брошокъ а мужчины на вылогахъ верхнои одежѣ. Члены спомагаючі можуть получити сі теорбаники по цѣнѣ 1 зр. за штуку въ тов. „Боянъ“.

— **Вечерокъ Шевченка** въ Бучачи вôдбуде ся не дня 26 червня, якъ було первѣстно постановлено, але дня 28 червня н. ст. с. р. въ сали повѣтовои рады въ Бучачи. Початокъ о год. 9 вечеромъ. По вôдчитѣ и части музикально вокальнôй наступлять забавы зъ танцями.

— **Загальный збôръ тов. „Руска Школа“** въ Чернôвцяхъ вôдбуде ся тамъ дня 5 липня о 4-ôй годинѣ зъ полудня. Мѣжь иншими справами суть на порядку деннôмъ: справа учительства, ихъ становища и лѣтъ службы; потребы рускихъ школъ взагалѣ и вôдчитъ проф. універзитету дра Стоцкого: „Историчный оглядъ науки рускои мовы въ школахъ середныхъ и въ учительскôй семінаріи на Буковинѣ“.

— **Справы буковиньскі.** „Руска Бесѣда въ Чернôвцяхъ“ выбрала на мѣсце уступившого п. Тиміньского скарбникомъ товариства заступника п. Руснака; припоручила выготовити грамоты літерат. фонду им. Федьковича пп.: Винницкому, Михальскому и Ясеницкому; ухвалила занятись оживленємъ читаленъ буковиньскихъ; постаратись, щобы до бібліотек народныхъ школъ закуплено „Бібліотеку для молодѣжи“; ужити чистого доходу зъ устроюваного въ память Шевченка, Шашкевича и Федьковича вечерка на вымальованє портрету Шевченка; покликати до выдѣлу на мѣсце Никоровича заступника Ганкевича, и приняла кôльканацять новыхъ членôвъ. — „Союзъ“ розпочавъ хосенне на Буковинѣ дѣло: давати вôдчиты, и давъ до теперь уже два: Однои недѣлѣ читавъ акад. Илько Семака зъ исторіи рускоя літературы, а другои акад. Ол. Колееса читавъ: „Поглядъ на просвѣту руского жѣноцтва на Украинѣ и въ Галичинѣ та на творы Олены Пчôлки та Юліи Шнайдеръ“. Товариство зновѣло дальші вôдчиты.

— **Зъ Угнова пишуть намъ:** Зъ днемъ 1 вересня 1891 р. розпочинає ся у насъ наука въ краєвôмъ варстатѣ взôрцевôмъ шевскôмъ, котра тревує 2 роки а по єи укôнченю одержують ученики свѣдоцтва уздôбненя. Въ тôмъ варстатѣ будуть ученики учити ся выробôвъ всѣлякои обуви при помочи поступовыхъ приборôвъ и приладôвъ, а крôмъ того будуть удѣляти имъ ще науки доповняючои, с. є. предметôвъ потрѣбныхъ въ житю практичнôмъ, особливо въ торговли и промыслѣ. До тои школы принимають лишь такихъ, що покôнчили 14 рôкъ житя, що найменше школу народну, або пôддадуть ся вступному испытови и суть фізично здôбні. Записы тревають до кôнця липня и въ тôмъ часѣ интересовані можуть засягнути листовно близшихъ информацій вôдъ „Заряду краєвого взôрцевого варстату шевского въ Угновѣ“. — *А. Целевичъ*, управитель.

Торгъ збôжемъ.

23 червня	Львôвъ	Тернополь	Пôдволочиска	Ярославъ
Пшениця	9·75 10·50	9·50 10·30	9·— 10·15	9·80 10·50
Жито	7·30—8·—	6·75—7·65	7·20—7·60	7·50—8·10
Ячмѣнь	6·25—7·—	6·——6·75	5·75—6 50	6·25—7·25
Овесъ	7·50—7·70	7·——7·25	6·40—6·75	7·50—8·—
Горохъ	—·——·—	6·— 10·—	6·— 10·50	6·30—9 75
Выка	—·——·—	—·——·—	—·——·—	—·——·—
Рѣпакъ	12.5013 50	12·5013.25	12·2513·30	13·—14·—
Хмель	—·——·—	—·——·—	—·——·—	—·——·—
Конюшина чер.	42·—52·—	41·—48·—	41·—47·—	42·—52·—
Конюшина бѣла	—·——·—	—·——·—	—·——·—	—·——·—
Оковита	15·—15·50	—·——·—	—·——·—	—·——·—

ТЕЛЕГРАМЫ.

Берлинъ 23 червня. *Post* доносить, що Путткамеръ именованый вже начальнымъ президентомъ Поморя, Ґослеръ всхôдныхъ Прусъ а Клеронъ д'Ґосонвіль Прусъ захôдныхъ. Цѣсарь Вільгельмъ по гостинѣ въ Голяндіи и Анґліи поѣде до Тремзе и Берґенъ въ Норвеґіи а зъ концемъ липня на ловлю котôвъ на островы Скйеровъ.

Вôдвѣчательный редакторъ: Адамъ Креховецкій.

ИНСЕРАТЫ до „Народнои Часописи“ просимо пересылати до конторы пана **ЛЬЕОПОЛЬДА ЛИТЫНЬСКОГО** у Львовѣ, ул. Валова ч. 14. Цѣна стиха въ одноразовôмъ инсератѣ стоить 7 кр., при бôльше разовôмъ помѣщеню 6 кр. ôдъ стиха петитового. Пп. Купцѣ и Промышленники, котрû частѣйше будуть свои оповѣщеня умѣщати, одержують ôдповѣдный рабатъ.

АПТЕКА ПÔДЪ „СРѢБНЫМЪ ОРЛОМЪ“

ЖИГМОНТА РУКЕРА

поручае:

Знаменитû средства до консервованя зубôвъ и яселъ о удержаня ямы губнои въ цѣлковитôй чистотѣ, именни **Порошокъ до зубôвъ** салициловый и зъ руты надае зубамъ снѣжну бѣлôсть и не ушкоджуючи цѣлкомъ шклива хоронить ихъ передъ спорохнѣлостію.— Цѣна шкатулки 25 и 35 кр.

Вода анатеринова, настôй на зѣляхъ антисептичныхъ, а такожь и **вода салицилова,** котрои пару капель розпущенныхъ въ шклянцѣ воды, по выполоканю губы усувае зъ неи непріятный смакъ, а такожь забеспечуе ясла передъ всѣми **слабостями.**

ГАЛИЦКІЙ

БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

почавши ôдъ 1 лютого 1890 поручае

4% АСИГНАТЫ КАСОВИ

зъ 30 дневымъ выповѣдженьемъ

3½% АСИГНАТЫ КАСОВИ

въ 8 дневымъ выповѣдженьемъ всѣже знаходячû ся въ обѣзѣ

4½% АСИГНАТЫ КАСОВИ

че 90 дневымъ выповѣдженьемъ, будуть опроцентованû почавши ôдъ дня 1 мая 1890 по 4% зъ дневнымъ терминомъ выповѣдженя.

Львôвъ, дня 31 сѣчня 1890. **Дирекція.**

Встяжки и аксамітки.

ГАФТЫ И ПРИБОРЫ ДО ГАФТÔВЪ

Потребы до кравецтва

ПАРАСОЛѢ

и Кальоши россійскû

поручае найдешевше

НИКОЛАЙ ЛЮДВИКЪ

у Львовѣ, улиця Галицка ч. 14.

Перфумы и мыла. Церааты на мебль.

Горсеты французкû.

Мешканьцѣ Львова!

можуть хôснувати ся знаменитымъ вынаходкомъ

проф. Соксельета

МОЛОКО

стерилизоване

пôсля методы того професора, есть найлѣпшимъ зъ штучныхъ кормôвъ для немовлятъ и заступае цѣлкомъ кормъ грудный.

Дѣти, скормленû тымъ молокомъ не слабують на жаднû слабости жолудковû або кишковû и въ загалѣ не пôдлягають такъ легко слабостямъ.

Цѣна мѣсячного кормленя 180 фляшокъ 7 зл.

Молоко коштуе найменше два разы тôлько.

Проспекта и пояснення даромъ. Замовленя пріймае

Контора Льеопольда Литыньского,

у Львовѣ, при улицѣ Валовôй ч. 14 (побôчь Центральнои Кавярнѣ.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГИПОТЕЧНОГО

купуе и спродае

всякû ефекта и монеты

по курсѣ деннôмъ найдокладнѣйшомъ, не числячи жаднои провизіи.

Яко добру и певну льокацію поручае:

4½% листы гипотечнû.	4% пожичку пропинаційну галицку.
5% листы гипотечнû преміованû.	5% „ „ буковиньску.
5% листы гипотечнû безъ преміи.	4½% пожичку угорскои желѣзнои дороги державнои.
4½% листы Тов. кредитового земс.	4¹/₁₀% пожичку пропинаційну угорску.
4½% листы Банку краевого.	
4½% пожичку краеву галицку.	

4% угорскû Облигаціи индемнизаційнû,

котрû то паперѣ контора вымѣны Банку гипотечного всегда купуе и продае **по цѣнахъ найкориснѣйшихъ.**

Увага: Канторъ вымѣны Банку гипотечного пріймае ôдъ Вп. купуючихъ всякû **выльосованû, а вже платнû мѣстцевû** паперѣ цѣннû, якъ такожь **купоны за готôвку, безъ всѣлякои провизіи, а противно замѣсцевû,** лишень за ôдтрученьемъ коштôвъ.

До ефектôвъ, у котрыхъ вычерпали ся купоны, доставляе новыхъ аркушѣвъ купоновыхъ, за зворотомъ коштôвъ, котрû самъ поносить.

БРОНИСЛАВЪ ВИТКЕВИЧЪ

аптикарь у Львовѣ улиця Жолкôвска (коло заставы),

поручае выпробованû и за скуточнû узнанû

Пигулки зъ Гуаяколемъ

знаменитû въ недугахъ грудныхъ, яко презерватива наколи зайде обава сухôтъ, такожь въ початкахъ хоробы радикально убиваючи бактеріи. — Цѣна пуделка 1 злр. (Зô способомъ ужитя.)

EXCELSIOR

Средство дуже цѣнене у всѣхъ гостцевыхъ терпѣняхъ именно застарѣлыхъ, объявляючихъ ся ломаньемъ костей и т. п.

Велике число узнань и подякъ, позваляе менѣ запоручити, що дешеве се домове средство лѣчить всякû, хотьбы застарѣлû зъ давныхъ лѣтъ ревматизмы.

Цѣна фляшки 60 кр. в. а. (зô способомъ ужитя.)

Подяка. Всч. п. Брониславъ Виткевичь, аптикарь у Львовѣ.

Мило менѣ переслати В. Всечестности мои найсердечнѣйшû слова подяки за Вашъ дѣйстно чудесный *Excelsior.* Страшнû терпѣня, якû выдержавъ я зъ кождою змѣною воздуха, довгû лѣта треваючû болѣ въ костяхъ нôгъ, котрымъ нѣ одна сѣрчана купѣль помогчи не могла — перестали, якъ-бы чудесною рукою ôднятû, по ужертю кôлькохъ фляшокъ „Excelsior“-а. — Вдячнôсть моя для Васъ Пане тревати буде якъ довго жити буду, а першимъ еи ôдгомономъ най будуть тû слова моеи подяки.

Краковъ, 16 лютого 1891. **Антоній Гордыньскій.**

Всякого рода

ВИНА

ЛѢЧНИЧÛ

достати можна кождого часу въ конторѣ

Льеопольда Литыньского

у Львовѣ, при улици Валовôй ч. 14.

COGNAC

курацийный

правдивый французскій

первоpяднои фирмы Ришеръ по цѣнѣ 3.50 до 7 зр. за фляшку — высылае за послѣплатою

Льеопольдъ Лѣтыньскій,

Львôвъ, ул. Валова 14.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.